

Aan de gemeenteraad

RAADSVOORSTEL

Analyse begrotingen 2026 verbonden partijen

KORTE SAMENVATTING

Dit raadsvoorstel bevat een samenvatting van de analyse van de begrotingen 2026 van onze gemeenschappelijke regelingen. In onderstaande tabel zijn de financiële gevolgen voor onze gemeentelijke begroting weergegeven. Samenvattend kan gesteld worden dat er na een aantal jaren van forse stijgingen er voor begrotingsjaar 2026 een lichte daling is.

Gemeenschappelijke regeling	2026 o.b.v. MJB 2025- 2028	Gevraagd o.b.v. ontvangen begroting 2026	Verschil	% Afwijking
Totaal verbonden partijen	€ 6.607.671	€ 6.593.879	-€ 13.792	-0,2%
Via compartiment afval (RD4)	€ 2.650.402	€ 2.635.434	-€ 14.968	-0,6%

Op basis van inhoudelijke beoordeling kan de concerncontroller instemmen met de adviezen over de zienswijzen richting de gemeenschappelijke regelingen. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven.

Gemeenschappelijke regeling	Advies zienswijze
BSGW	Niet instemmen
Veiligheidsregio	Instemmen
Omnibuzz	Instemmen
GGD - Basisgezondheidszorg	Instemmen
GGD - Jeugdgezondheidszorg	Instemmen
Gegevenshuis	Instemmen
Omgevingsdienst Zuid Limburg	Niet instemmen
RD4	Instemmen

TOELICHTING

AANLEIDING

De afgelopen weken zijn van nagenoeg alle verbonden partijen de ontwerp begrotingen 2026 ontvangen. Uitzondering hierop vormen wederom de begroting 2026 m.b.t. Leerplicht en Leerlingenvervoer. Deze zal naar verwachting in de zomer van 2025 ontvangen worden.

De ontvangen begrotingen zijn voorzien van een ambtelijk advies voorgelegd aan het College. Het is aan de concern controller om hier een onafhankelijk advies hierover uit te brengen.

MOTIVERING

De ingediende begrotingen 2026 laten samengevat de volgende beleidsontwikkelingen zien:

1. **BsGW:** Naar aanleiding van de begroting 2025 van de BsGW heeft onze gemeenteraad een algemene zienswijze ingediend. Hierbij is bij de BsGW de opdracht gelegd om te komen tot een structurele bezuiniging van 5%. Realisatie van deze opdracht betekent een verlaging van de gemeentelijke bijdrage. De BsGW geeft hierop aan dat ze een uitvoeringsorganisatie is en daarmee per definitie een beleidsarme begroting opstelt en dit is opgenomen in hun missie. Met het Ondernemings- en Ontwikkelplan (OOP) heeft het Algemeen Bestuur de BsGW-organisatie een structurele, taakstellende kostenreductie opgelegd van € 1,3 miljoen met ingang van 2028. Dit zal dan resulteren in het structureel verlagen van de bijdrage van de deelnemers.
2. **Veiligheidsregio:** In de begroting 2026 zijn geen majeure beleidswijzigingen aangebracht. Het betreft een begroting die in het teken staat van de verdere implementatie van het vastgestelde beleid “een solide basis voor de toekomst”. In het licht van bezuinigingen die dienen doorgevoerd te worden bij verschillende deelnemende gemeenten heeft de VRZL van haar Bestuur de opdracht gekregen om ook te kijken naar mogelijke bezuinigingen. Dit heeft geresulteerd in een aantal bezuinigingsmogelijkheden zoals de vermindering bijdrage gemeenten Functioneel Leeftijd Ontslag (FLO), organisatie brede bezuinigingen en tot slot het onderzoeken om het inzetten van incidentele middelen.

De gemeenteraden van de 16 deelnemende gemeenten van de VRZL zijn in de gelegenheid gesteld door het DB VRZL een zienswijze in te dienen op het eindrapport ‘Toekomstbestendige huisvesting brandweerkazernes VRZL’ en de daarin opgenomen constatering en adviezen. Deze zienswijze dient nog ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd te worden. Na besluitvorming door het AB VRZL (op 4 juli 2025) heeft deze ontwikkeling een financiële impact op zowel de VRZL als op de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Deze ontwikkeling is voornamelijk nog niet opgenomen in de ontwerp-begroting 2026, welke ook ter besluitvorming voorligt aan het AB op 4 juli 2025. Echter, de financiële impact van het eindrapport ‘Toekomstbestendige huisvesting brandweerkazernes VRZL’ wordt na besluitvorming door het AB opgenomen in de begroting. Desalniettemin bevordert het de transparantie van de begroting VRZL om de financiële impact van dergelijke voorziene wijzigingen reeds op te nemen in de ontwerp-begroting (zij het door middel van verschillende scenario's).

3. **Omnibuzz:** De meerjaren begroting Omnibuzz 2026 wordt met ruim € 700.000 verlaagd. De oorzaak hiervan is het lagere vervoersvolume. Dit wordt gebaseerd op het lagere begrote vervoersvolume van het eerste kwartaal 2025. Gezien het hoger vervoersvolume in de gemeente Eijsden-Margraten van afgelopen jaren zullen de managementrapportages van Omnibuzz nauwlettend worden gemonitord. Indien nodig zal het budget in de bestuursrapportages worden aangepast.
4. **GGD basisgezondheidszorg en jeugdgezondheid:** Bij de GGD ZL is sprake 3 grote financieringsstromen: directe Rijksmiddelen, gemeentelijke middelen en projectmiddelen. Het kabinet Schoof I kondigde in 2024 forse bezuinigingen aan op zowel Rijksmiddelen als de projectmiddelen die de GGD ZL ontvangt. Deze bezuinigingen raken 20% van de totale GGD begroting.

Het kabinet is momenteel bezig met het opstellen van de voorjaarsnota waarin de aangekondigde bezuinigingen worden geconcretiseerd. Mogelijke veranderingen in de voorjaarsnota zullen te zijner tijd worden verwerkt.

5. **Gegevenshuis:** De begroting 2026 en de meerjarenraming 2026-2029 van het Gegevenshuis worden bepaald door de optelsom van de gesloten dienstverleningsovereenkomsten met de deelnemende gemeenten en Waterschap Limburg en de klanten. Alle kosten worden toegerekend aan deze producten en diensten via voorcalculatie op basis van ervaringsgegevens.
6. **Omgevingsdienst Zuid Limburg:** In het kader van de versterking van het VTH-stelsel en de robuustheid zijn in 2023 landelijke robuustheidscriteria, kritische prestatie-indicatoren (kpi's) en randvoorwaarden geformuleerd. De ODZL voldoet nog niet aan deze criteria maar heeft in 2024 een plan van aanpak opgesteld om te voldoen aan de robuustheidscriteria. Op basis van de voortgangsrapportage die in december is verstuurd heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat als reactie hierop aangegeven dat, op basis van het plan van aanpak de inschatting is dat de ODZL per 1 april 2026 robuust zal zijn. In de kaderbrief 2026 is aangegeven de begroting beleidsarm te houden. De begroting 2026 is in grote lijnen de voortzetting op de begroting 2025 die vooral in het teken staat van het voldoen aan de robuustheidscriteria.
7. **RD4:** In de begroting 2026 Rd4 is uitgegaan van de voor onze inwoners bekende service en dienstverlening. Deze dienstverlening heeft zich in de afgelopen jaren bewezen en werkt naar tevredenheid van onze inwoners en klanten. Daarnaast wordt gewerkt, waar mogelijk, aan verdere uniformering van beleid om maximale efficiency te bereiken in de regio. De basis voor de begroting 2026 van Rd4 vormt het Strategisch MeerjarenPlan 2022-2026 (SMP) dat in 2021 is vastgesteld en het Grondstoffenplan 2022-2026. Het SMP is de routekaart in de bijdrage van Rd4 om te komen tot een circulaire economie. In voorliggende conceptbegroting is rekening gehouden met de bezuinigingsopgave die van Rd4 verwacht werd in het kader van het ravijnjaar 2026. Toch stijgt de begroting 2026 van ruim € 51 miljoen naar bijna € 55 miljoen. De kostenstijgingen voor 2026 worden voor het grootste deel bepaald door de CAO ontwikkelingen, de verwerkingskosten (verhoging verbrandingsbelasting en de invoering van de CO2-heffing) en tot slot investeringen.

RELATIE MET BESTAAND BELEID EN STRATEGISCHE VISIE / INTEGRALITEIT

De diverse verbonden partijen zijn opgenomen in onze meerjarenbegroting 2025-2028.

PROCES VAN BURGERPARTICIPATIE

Niet van toepassing.

FINANCIËLE ASPECTEN

Samengevat zien de reeds opgenomen bijdrages per verbonden partij voor 2026 versus de financiële ontwerpbegroting voor 2026 er als volgt uit:

Gemeenschappelijke regeling	2026 o.b.v. MJB 2025-2028	Gevraagd o.b.v. ontvangen begroting 2026	Verschil	% Afwijking
BsGW	€ 570.500	€ 606.116	€ 35.616	6,2%
Veiligheidsregio	€ 2.384.000	€ 2.374.291	-€ 9.709	-0,4%
Omnibuzz	€ 770.000	€ 718.000	-€ 52.000	-6,8%
GGD-basisgezondheidszorg	€ 829.241	€ 829.959	€ 718	0,1%
GGD-Jeugdgezondheidszorg	€ 1.205.479	€ 1.204.585	-€ 894	-0,1%
Gegevenshuis	€ 334.469	€ 338.402	€ 3.933	1,2%
Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 513.982	€ 522.526	€ 8.544	1,7%
Totaal	€ 6.607.671	€ 6.593.879	-€ 13.792	-0,2%
Via compartiment afval				
RD4	€ 2.650.402	€ 2.635.434	-€ 14.968	-0,6%

Na de bijstelling voor de begroting 2024 (€ 1.000.000) en de begroting 2025 (€ 845.000) zien wij dit jaar een lichte daling van de gemeentelijke bijdrage van € 13.792 ten opzichte van de opgenomen ramingen in onze gemeentelijke begroting. In procentuele zin bedraagt dit een daling van 0,2%.

Belangrijkste kostenontwikkelingen:

1. **BsGW** : De totale ontwerpbegroting 2026 van de BsGW laat, na aftrek van reeds ingeboekte taakstellingen van het OOP, een stijging zien van € 835.000 ten opzichte van begroting 2025 van de BsGW. De oorzaak hiervan zit in de ontwikkelingen van de CAO Werken voor Waterschappen waar de BsGW onder valt en de inflatie. Op basis van de begroting 2026 BsGW bedraagt de bijdrage van onze gemeente € 606.116. Voor het jaar 2026 is voor € 570.500 opgenomen. Dit betekent dat voor 2026 € 35.616 in de gemeentelijke begroting 2026 bijgeraamd dient te worden. Ten aanzien hiervan verschilt de gemeente Eijsden-Margraten van mening met de BsGW. De toelichting van de zienswijze is opgenomen onder de alinea zienswijze.
Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken niet in te stemmen met de aangeleverde begroting.
2. **Veiligheidsregio**: Financieel zijn er voor de begroting van de gemeente Eijsden-Margraten geen gevolgen. Wel zijn onderstaande punten van belang vanuit financieel perspectief.
 - Een positieve besluitvorming op de mogelijke bezuinigingsopdracht leidt, na besluitvorming door het AB, tot een aangepaste begroting. Deze bezuinigingen zijn niet meegenomen in de ontwerpbegroting. Zodra deze bezuinigingen worden doorgevoerd resulteert dit in een verlaging van de algehele gemeentelijke bijdrage van 3,02%.
 - In de ontwerpbegroting nog geen inzicht gegeven in de ontwikkelingen op het gebied van huisvesting van de brandweerkazernes. Die effecten worden pas in de begroting 2027 zichtbaar. Wel worden de evenredige verdeling van de huuropbrengsten doorgevoerd. Voor Eijsden-Margraten heeft dit een positief effect van circa € 40.000.Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken in te stemmen met de aangeleverde begroting.
3. **Omnibuzz**: Naast de jaarlijkse bijdrage aan Omnibuzz (die daalt) betalen de klanten ook bijdrage. Deze klantbijdrage wordt niet in de begroting van Omnibuzz verwerkt. Eventuele wijzigingen hebben geen effect op de begroting van Omnibuzz, maar uiteraard wel op de totale kosten van het vervoer voor de gemeente. Een hoger vervoersvolume leidt daarbij tot een hogere vervoersopbrengst voor de gemeente.
Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken in te stemmen met de aangeleverde begroting.
4. **Gegevenshuis**: De begroting 2026 borduurt voort op de bijgestelde begroting 2025 waarbij rekening is gehouden met een indexering van 3,3 % en de gevolgen van de nieuwe ICT-omgeving. Op verzoek van het Algemeen Bestuur is rekening gehouden met het laatst bekende indexcijfer behorende bij de Prijs Bruto Binnenlands Product.
Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken in te stemmen met de aangeleverde begroting.
5. **GGD basisgezondheidszorg en jeugdgezondheid**: De forse bezuinigingen raken de GGD in het hart. Het raakt 20% van de totale GGD begroting. De GGD aangetoond dat zij aanzienlijke inspanningen leveren (en hebben geleverd) om de impact van hun begroting op het gemeentelijke budget te minimaliseren. Zo heeft de GGD binnen het programma JGZ reeds een structurele bezuiniging van 500k gerealiseerd die stamt uit 2022 (als resultaat van de samenvoeging JGZ in Zuid-Limburg). Tevens is er een zorgvuldige keuze voor de resultaatbestemming van de jaarrekening 2024. Zowel de bestemmingsreserve voor het wegwerken van de wachtlijsten VT als de bestemmingsreserve voor de forensische geneeskunde zijn van wezenlijk belang. Het is van belang dat de wachtlijsten worden weggewerkt en de onzekerheden omtrent de forensische geneeskunde kunnen worden opgevangen.
Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken in te stemmen met de aangeleverde begroting.

6. **Omgevingsdienst:** In de ontwerpbegroting 2026 is € 513.982 gereserveerd voor de uitvoering van de taken door de ODZL. Als gevolg van de vereiste taken en ontwikkelingen op de te komen tot een robuuste ODZL, en de indexering van de lonen, nemen de investeringen van de ODZL in 2026 toe met € 1,3 miljoen. Deze kosten worden op basis van de taken verdeeld over de deelnemers. Voor E-M betekent dit dat de begroting 2026 stijgt tot € 522.526. Het tekort van in de ontwerpbegroting 2025 E-M bedraagt € 8.544. Dit zal worden bijgeraamd in de begroting 2026-2029.
Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken niet in te stemmen met de aangeleverde begroting.
7. **RD4:** De gevraagde bijdrage 2026 Eijsden-Margraten bedraagt € 2.635.434 incl. straatreiniging. Ten opzichte van 2025 is dit een stijging van 2,7%. Gemiddeld betekent dit een verhoging van € 4 / per aansluiting. Omdat in de begroting 2025 de meerjarige bijdrage aan Rd4 al was geïndexeerd is de gevraagde bijdrage 2026 € 14.968 lager dan het bedrag dat de gemeente Eijsden-Margraten al heeft opgenomen.
Oordeel: akkoord met het advies als zienswijze kenbaar te maken in te stemmen met de aangeleverde begroting.

Zienswijzen:

1. **BsGW**

Ondanks de maatregelen die de BsGW heeft genomen (verschil taakstelling OOP en verlaging bestemmingsreserve) presenteert de BsGW toch nog een begroting die weer hoger is dan 2025. BsGW baseert zich hierbij op realistisch begroten. Ten aanzien hiervan is er een verschil van mening met de BsGW. Dit word gebaseerd op de volgende punten:

1. Het niet ramen van de renteopbrengsten
In de conceptbegroting wordt geen rekening gehouden met de verwachte renteopbrengsten. Zowel over 2023 als 2024 rapporteert BsgW een overschot van resp. € 0,7 en 1,2 mln.
Het niet meenemen van deze opbrengsten heeft invloed op de realistische weergave van de gemeentelijke financiën en kan leiden tot een vertekend beeld van de werkelijke financiële situatie.
2. De te ruime inschatting van de proceskostenvergoeding
De raming van de proceskostenvergoeding in de begroting is te hoog en loopt in de meerjarenbegroting ook nog op. Gezien de gerealiseerde lagere uitgaven over 2024 en de gewijzigde wetgeving rond de proceskostenvergoedingen zou een realistische inschatting meer dan wenselijk zijn.
3. De raming van de personele lasten
De voorgestelde raming van de personele lasten is structureel te ruim.
4. De invulling van het OOP (Organisatie- en Ontwikkelingsplan)
Er wordt in de begroting geen duidelijkheid geboden over de invulling van het OOP.
5. Post Onvoorzien
Het structureel begroten van een post onvoorzien is niet noodzakelijk. In de begroting 2026 is een post onvoorzien opgenomen van € 424.000 om risico's op tekorten te dempen. Dit bedrag is een percentage van de totale begroting en loopt meerjarig op. Bij een reële begroting is dit niet nodig.
6. Indexmethodiek
Het begrotingsbeleid inzake meerjarig indexeren. Hierbij is de meerjarige indexering gelijk aan de indexering van het eerste begrotingsjaar en wordt de index bepaald op basis van een drie jaargemiddelde. Dit is niet reëel omdat de recente drie jaargemiddelde vanwege de hoge inflatie, piekpercentages waren, naar de toekomst toe is de verwachting een dalende inflatietrend. Ook is de nieuwe CAO werknemers waterschappen te hoog doorgerekend.
7. Weerstandsvermogen
Het hebben van een weerstandsvermogen is niet noodzakelijk. Risico's die zich voordoen kunnen direct afgedekt worden door de deelnemers, hiervoor hoeft een GR geen extra buffer te hebben. Het weerstandsvermogen bedraagt op dit moment € 1.570.000. Na terug storting bedraagt dit € 998.000.

2. **Omgevingsdienst**

De raad voor te stellen als zienswijze-, kenbaar te maken dat zij niet instemt met de ontwerpbegroting 2026 omdat:

1. De voorgestelde bezuiniging in het kader van het ravijnjaar feitelijk géén begrotingsbezuiniging is maar een uitkering van een begrotingsoverschot. Het verzoek van 6 september 2024 om een structurele verlaging van de gemeentelijke bijdrage door te voeren is niet gehonoreerd. De gemeentelijke bijdrage stijgt daarentegen wederom.
Derhalve roepen wij de ODZL nogmaals op om een begrotingsbezuiniging door te voeren.
2. Gezien de resultaten van 2024, de eerste drie maanden van 2025 en het feit dat de bestemmingsreserve voor de bodemtaken in 2024 niet nodig bleek, de kosten van de bodemtaken voor Eijsden-Margraten voor 2026 met 30% te verminderen en dit ook met terugwerkende kracht door te voeren voor de begroting 2025.

UITVOERING EN EVALUATIE

Na de behandeling in de besluitvormende Raadsvergadering van 27 mei 2025, zullen de individuele verbonden partijen worden geïnformeerd over de behandeling in uw Raad door de verantwoordelijk beleidsmedewerker.

GEVOLGEN VOOR DE NATUUR

Niet van toepassing.

Het college van Eijsden-Margraten

De secretaris,

De voorzitter,

Drs. J.M.F. Kool

Mr. A.P. Krijnen

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de Dialoogvergadering Samenleving;

BESLUIT

De analyse mee te nemen bij besluitvorming over de afzonderlijke gemeenschappelijke regelingen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 27 mei 2025.

De griffier

De voorzitter

Mr. M.G.A.J.T. Verbeet

Mr. A.P. Krijnen